dagen, 4 gonger til! Dette er heilt feil veg å gå P3! **Skjevå**

«Håkon Moslet har tidligere omtalt norske artister fra 70-tallet som «rynkete, pissegule gamlinger». Han har understreket at P3 skal være for «kidsa», og har vist en total mangel på respekt for de som har gått foran ham. Han har fjernet kvalitetsprogrammer med bl.a. Marit Karlsen, DJ Strangefruit og DJ Sunshine - og nå også Harald Are Lund og DJ Abstract. Mannen har kort sagt gang på gang har gjort sitt beste for å ødelegge P3 som en kvalitetskanal. Som musikksjef for P3 har han en unik makt til å bruke lisenspengene til å formidle musikk på alvor. Hans egen redsel for alvor og dybde, det voksne og det som går utenfor allfarvei, hindrer ham åpenbart i det. **Sebastian**

«Et lite tips til dere i NRK radio: dere er ikke tv, man ser ikke fjesene til programlederne. Jeg hadde hørt på Harald Are Lund i mange år før jeg tilfeldigvis leste om alderen hans. Jeg hadde aldri tenkt over hvor gammel eller ung han var, og egentlig er det irrelevant, så lenge han er en god programleder. **Piddien**

«Nei, alt var bedre før, men det greier ikke ungdommen å skjønne… **Gunnar Mo**

Kulturelitens fallitt: Arbeiderklassen i dag opplever de høyrepopulistiske partiene som de mest effektive bærerne av deres opprør mot makteliten.

Hvem forsvarer «vanlige folk»?

Ketil Skogen
(Norsk institutt for naturforskning (NINA) og Inst. for sosiologi, UiO)

Olve Krange
(Norsk institutt for naturforskning (NINA)

Åse Strandbu
(Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring – NOVA)

Kari Stefansen
(Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring – NOVA)

ELITESKEPSIS: Skepsis til akademisk kunnskap har alltid vært et sentralt trekk ved arbeiderklassekulturen, skriver forfatterne. Her er arbeidere ved elektrostålovnen ved jernverket i Mo i Rana i 1955. Foto: Scanpix.

I SITT ESSAY I Dagbladet i går beskrev Rune Lykkeberg den akademiske middelklassens nedtur i Danmark. Teksten hans handler om fenomener vi selv har beskrevet i norsk sammenheng. Først og fremst hvordan middelklassens kulturelle hegemoni – som henger sammen med dens politisk innflytelse – blir møtt med ulike former for folkelig motstand. Det er likevel problematisk når Lykkeberg framstiller 2001 som et dramatisk tidskille, der den hegemoniske middelklassekulturen plutselig tumler fra maktens tinder i kjølvannet av høyrepopulismens framgang. Både i Danmark, Norge, USA og mange andre vestlige land har arbeiderklassens gamle partier gradvis blitt elitenes partier. Vi tror det er riktigere å se på denne utviklingen som del av en langvarig prosess: En voksende andel av arbeiderklassen opplever de høyrepopulistiske partiene som den mest effektive bæreren av deres opprør mot maktelitene.

SKEPSIS TIL AKADEMISK kunnskap har alltid vært et sentralt trekk ved arbeiderklassekulturen. Alle som har lest Sverre Lysgaards klassiker «Arbeiderkollektivet» (1961) vet at dyrkelsen av praktiske ferdigheter og teknisk kyndighet ikke bare har vært en kilde til selvrespekt, men også har reflektert reelle erfaringer med dårlige skrivebordsplaner tredd ned over hodene på arbeiderne. Det samme er beskrevet av mange andre forskere, og vi har selv observert at dette er høyst levende i den norske arbeiderklassen i dag. Akademisk kunnskap og forskning anses som luftige spekulasjoner som kommer til kort i forhold til solid, praktisk hverdagskunnskap. Da er det et problem at middelklassens kulturelle dominans, og dens typiske form for kunnskap, så synlig er koblet til makt.

SOM ET LEDD I utviklingen av velferdsstaten bygget Arbeiderpartiet gjennom hele etterkrigstida opp et stort byråkrati, der vitenskapelig kunnskap i størst mulig grad skulle understøtte samfunnsplanleggingen. Utviklingen har vært den samme på de fleste politikkområder. Formålet var godt. Og i det godes tjeneste har man innen helse, sosialvesen, miljøvern og kultur bygget byråkratier hvor arbeidsstokken i det alt vesentlige består av høyt utdannede middelklassemennesker. Også i forskningssektoren er den nære koplingen til velferdsstaten tydelig: Mange forskningsinstitusjoner har en fortid som utredningsavdelinger for de statlige direktoratene. I dette finnes en sammenheng – og et interessefelleskap – mellom forvaltere av hegemonisk kunnskap og statsbærende partier.

LENGE KLARTE ARBEIDERBEVEGELSEN likevel å være talerør for «vanlige folk», til tross for den sterke posisjonen til figurer som Brofoss og Evang. Grunnlaget fantes i motstanden mot en annen elite, nemlig den økonomiske overklassen. Men dette ble vanskelig å opprettholde etter som arbeiderbevegelsen selv kom til å bli assosiert med tung maktutøvelse og akademisk kunnskap. Selv om den økonomiske dominansen arbeiderklassen utsettes for også i dag er langt viktigere enn den kulturelle, er den kulturelle dominansen lettere å gripe fatt i. Irritasjon over bedrevitere og masete eksperter overskygger derfor ofte økonomisk urettferdighet. Det nye i dag er den politiske innretningen på denne motstanden mot kultureliten: I Norge er det nå bare FrP som forsvarer sunt folkevett mot ekspertveldet, og bekjemper pengesløseri til talentløse kunstnere og andre parasitter, som byråkrater – og ikke minst samfunnsforskere som oss. Sannsynligvis har Dansk folkeparti en lignende posisjon i den danske offentligheten.

AT «VANLIGE FOLK» STØTTER opp om Fremskrittspartiet – og dets søsterparti i Danmark – må også forstås i lys av politikkens innhold. De såkalt høyrepopulistiske partiene i Norden er ikke ultraliberalistiske i den økonomiske politikken, og de vil ikke ødelegge velferdsstaten. FrP står trolig til venstre for en del tradisjonelle konservative partier i Europa når det gjelder velferdsstatens rolle. I Norge er det bare partiene FrP og Rødt som opponerer mot den såkalte handlingsregelen. For FrPs del handler det blant annet om å endre den sånn at de som har gjort seg fortjent til det – de som «har bygget landet» og de ekte syke – får enda mer enn nå, på bekostning av latsabber, kunstnere og andre som ikke vil ta i et tak. Man er med andre ord ikke nødt til å være en egoistisk «seg-selv-nok-person» for å tiltrekkes av høyrepopulistiske partier av FrPs type. Når økonomien er sterk og arbeidsledigheten lav virker det heller ikke så risikabelt å støtte slike partier.

ET ANNET SPØRSMÅL man kan reise mot Lykkeberg er hvilken effekt den offentlige verbaliseringen av motstanden mot middelklassens ekspertvelde egentlig har hatt i Danmark. For selv om middelklassens smaksnormer latterliggjøres fra enkelte hold, og selv om Fogh Rasmussen & co rusket godt opp i den statsfinansierte delen av dansk kulturliv – la ned en rekke nemnder og utvalg, og gjorde livet litt surere for mange forskere og universitetsansatte – er det vel neppe sånn at den høyt utdannede middelklassen har mistet all innflytelse i Danmark? Har de ikke fått seg en aldri så liten opera mens Dansk Folkeparti har vært støtteparti for regjeringen? Ligger ikke Danmark minst på samme nivå som Norge når det gjelder offentlige bevilgninger til forskning? Har man sluttet med litteraturkritikk i Danmark, og er det plutselig arbeiderklassens livsstil som skildres i Politikens søndagsbilag? Svarene gir seg sjøl. Vi tviler på om det er grunnlag for å si at den akademiske middelklassens kulturelle hegemoni er mer svekket i Danmark enn andre steder.

FØLG DEBATTEN:

- I går skrev Rune Lykkeberg i Dagbladet om den danske kulturelle overklassens storhet og fall, og suksessen til Dansk Folkeparti. Lykkebergs bok «Kampen om sannhetene» har skapt stor debatt i Danmark.
- I følge Lykkeberg har et system av borgerlige sannheter som har dominert offentligheten i flere tiår nå kollapset. Sammenbruddet har banet veien for det høyrepopulistiske gjennomslaget i politikken.

«I Norge er det nå bare FrP som forsvarer sunt folkevett mot ekspertveldet.

>>> FORTSETT DEBATTEN PÅ db.no/debatt